

13 maj 2022

**Nära vård och
rätt stöd till
psykisk hälsa
– hur fungerar
vården för äldre?**

Nära vård – Rätt stöd till psykisk hälsa

- Ing-Marie Wieselgren, projektchef, Uppdrag Psykisk Hälsa, SKR

Hur bra är vårdcentralerna för äldre?

Pensionärer granskar och jämför. "Det här var roligt!" Intervjuer med 204 personer i 90-årsåldern.

- Kjell Lindström, specialistläkare i allmänmedicin

Panelen reflekterar

Hur når vi den utveckling vi vill se? Vad kan du och jag göra? Möjlighet till frågor och dialog för alla deltagare.

- Katrin Engel, specialist i allmänmedicin, tid. vårdcentralchef Boo vårdcentral
- Eva Eriksson, ordförande, SPF seniorerna
- Hanna Lundstedt, verksamhetschef, hemsjukvården, Strängnäs kommun
- Johan Sandelin, specialistläkare psykiatri, chefläkare, Sahlgrenska Universitetssjukhuset
- Carl Vesterlund, leg. Psykolog, Region Västerbotten

”Livet som 90-åring”

40 pensionärer har intervjuat

218 personer som är 91 år

Intervju 1

hösten 2021

- .Vem är hen?
- .Kontakter med vården
- .Digital kunskap
- .Bostäder

Intervju 2

våren 2022

- .Ekonomi
- .Transporter
- .Hälsa
- .Kunskaper och inställning till förebyggande arbete
- .Ensamhet
- .Existentiella funderingar
- .Tandhälsa
- .Ålderism

Resultat intervju 1 **vem är hen?**

- .Medelålder 91 år, 60% kvinnor
- .68% är änkor/änkemän, 77% lever ensamma
- .11% saknar egna barn

- .96% röstade 2018

Resultat intervju 1 **kontakter med vården**

- .4,4 kontakter med vården senaste halvåret
- .17% har fast vårdkontakt på vårdcentralen
- .54% har "egen läkare" på vårdcentralen
- .68% klarar att kontakta vården utan hjälp

Resultat intervju 1 digital förmåga

.41% saknar digital utrustning

.C:a en tredjedel har digital utrustning OCH god kunskap att använda den

.37% har mobilt BankID/BankID

.31% sköter ekonomin via internet-bank

.27% vill lära mer, 18% kanske, 56% nej

Resultat intervju 1 boendefrågor

.98% är nöjda med sitt boende!

.17% vill flytta till seniorboende/trygghetsboende

.4% vill flytta till SÄBO

Slutsatser intervju 1

• Vi har träffat de piggaste 90-åringarna

• ”God” hälsa 15% mycket bra, 35% bra, 48% någorlunda

• **Digitaliseringen** är det stora mörka molnet på himmelen för de flesta 90-åringar

Det kom ett brev ...

.... det blir svårare och svårare att hänga med!

.... att få använda pengar, att finna telefonnummer, att köpa tågbiljett, att parkera...

De yngre sopar undan allt det som vi tidigare levtt med! Får vi inte leva längre??

Man blir ledsen, förtvivlad och ARG!

Hälsningar Karin A
och alla tusen andra

Slutsatser intervju 1

.Vi har träffat de piggaste 90-åringarna

• ”God” hälsa 15% mycket bra, 35% bra, 48% någorlunda

• **Digitaliseringen** är det stora mörka molnet på himmelen för de flesta 90-åringar

• 96% klarade att rösta 2018 men bara 68% klarar att själva kontakta vården

• Bara 17% har fast vårdkontakt och bara 54% har ”egen läkare” på vårdcentralen

• 98% är nöjda med sitt boende!

En delrapport med resultat

finns på vår hemsida

www.spfseniorerna/jonkopingsdistriktet

Vården i livets slutskede vid länets SÄBO

*”Ju mer vi har förberett desto
bättre blir vården!”*

En kartläggning genomförd 2020
av länets Pensionärsorganisationer

Besök på 45 SÄBO

- Endast SÄBO för äldre med ”somatisk sjukdom”
- Intervju med sjuksköterska c:a 45 min om
 - Samtal för planering av livets slutskede
 - Hjälp vid psykiska och existentiella problem
 - Läkarmedverkan
 - m.m.

Webbenkät till läkare

.54 läkare svarade c:a 60%?

.Hinner man med?

Resultat

Stora skillnader

.I organisation

”Arbetet skulle underlättas om det fanns fasta sköterskor på boendet. I den kommun jag arbetar är det sköterskor i HSV som också är på boendet, de får i sin tur info om patienterna via träffar med omvårdnadspersonalen, där kompetensen varierar kraftigt. Mkt info blir ju 3:e hands info.”

.I rutiner

.t.ex. samtal om livets slut, existentiella problem

.I kompetens och engagemang

Palliativ vård

- 23% före sin död (alla efter!)
- *innebär en strukturerad vård av hög kvalitet*
 - *samtal om vårdens inriktning i livets slut*
 - *lindring av smärta och ångest*
 - *stöd till anhöriga*
- Notering om "Noll HLR" i 37%

Samtal om vårdens inriktning i livets slutskede s.k. "framtidssamtal"

- .33% av alla
- .Alla inskrivna i palliativ vård (23%)
- .Alla boende på 4 SÄBO (av 45)

Psykisk ohälsa

Nedstämdhet, ångest, sömnproblem

- Samtal med sjuksköterska o läkare
- Ofta läkemedel
- Övriga insatser saknas? Kurator?
- "jag önskar vi hade hjälp av en kurator"
- "jag känner mig ofta otillräcklig"

Behandling med läkemedel (lugnande, sömnmedel, antidepress) och/eller psykosoc insatser vid psykisk ohälsa under 12 månader i olika åldrar i region Jönköping 2019-2020

Åldersgrupper	Antal recipen per 100 inv	Andel med psykosoc insats
30-39 år	22,8	7,4%
50-59 år	28,4	5,4%
70-79 år	31,7	1,8%
80-89 år	43,0	1,3%

Existentiella problem

- Uppmärksammas inte alltid
- Kyrkan kan göra värdefulla insatser
- Kurator?

Läkarmedverkan

- Planerade tider fungerar ganska bra
- Akuta behov svåra att tillgodose

• Sjuksköterskorna:

- *”vi får ofta ta stort ansvar”*
- *”många läkare behöver fortbildning om s.k. framtidssamtal”*

Tillgång på extravak

- "Får ej p.g.a. ekonomin"
- *"Ingen skall behöva dö ensam!"*

Resultat läkarenkät

*”Tack för att ni lyfter fram denna viktiga fråga.
Det finns en hel del brister att jobba med!”*

4. Upplever du att tiden du är på SÄBO är tillräcklig för att du skall kunna göra ett bra arbete?

Ja	24	44,4%
Nej	30	55,6%

Resultat

- Stor samstämmighet mellan pensionärer, sjuksköterskor och läkare
- Förvånande stora skillnader
- 23% är inskrivna i palliativ vård
- Samtal om vårdens inriktning i livets slutskede genomförda hos 33%
- Psykisk ohälsa - annat än läkemedel?
- Existentiella problem - samtalskontakt?
- Mer läkarmedverkan?
- Kuratorsinsatser? Extravak?

Önskvärda förändringar

- Fler och bättre samtal om vårdens inriktning i livets slutskede

- *Kräver fortbildning och mer läkarinsatser*

- Ibland bättre hjälp vid psykisk ohälsa

- *Insatser av kurator?*

- Uppmärksamma och åtgärda existentiella problem

- *Regelbunden kontakt med kyrkan/motsvarande*

- Mer läkarmedverkan

Mer info finns i rapport

på vår hemsida

www.spfseniorena/jonkopingsdistriktet

Tack!

Frågor: Kjell@spf-f.se

0702-163372

ÅLDRAS OCH MÅ BRA

NSPH

MED
STÖD
FRÅN

ALLMÄNNA
ARVSFONDEN

Projektet Åldras och må bra

Med projektet ska vi:

- **Motverka stigma** och **öka kunskapen** om äldres psykiska hälsa
- Stärka möjligheten för äldre med psykisk ohälsa att **bli lyssnade till** och **kunna påverka**
- Skapa **bättre kunskapsunderlag** om hur **samhällets stöd** kan utvecklas

Målgruppen är 65+ och levt länge med psykisk ohälsa eller fått psykisk ohälsa på äldre dagar.

Projektet **dokumenterar** och **sprider** äldres erfarenheter.

Aktuellt i projektet

- **Filmad samtalsserie** "Två generationer pratar om psykisk ohälsa"
- **Arbets- och faktabok** om att åldras och må bra för äldre och anhöriga
- **Rapport** utifrån äldres erfarenheter av vård och omsorg
- **Slutkonferens** 23 september kl. 09.00-12.00 (digital)

Mer information finns på www.nsph.se

Två generationer om psykisk ohälsa

TACK!

Kontaktuppgifter

Projektledare

zarah.melander@nsph.se

Kommunikatör

Linnea.eriksson@nsph.se

Samtalsledare

Sten.lundin@nsph.se

Hemsida: nsph.se

Facebook: Åldras och må bra

